

Функціонування і розвиток механізмів державного управління
УДК 351.851:352:378:37.014

Білик Олег Олександрович

*кандидат технічних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи та
моніторингу якості освіти*

*Комунальний вищий навчальний заклад
«Вінницька академія неперервної освіти»*

Билык Олег Александрович

*кандидат технических наук, доцент,
проректор по научно-педагогической работе и
мониторинга качества образования*

*Коммунальное высшее учебное заведение
«Винницкая академия непрерывного образования»*

Bilyk Oleg

*Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
Vice-Rector for Scientific and Pedagogical Work and
Monitoring the Quality of Education of the
Municipal Higher Education Institution
"Vinnytsia Academy of Continuing Education"*

ORCID: 0000-0001-5088-1115

Плосков Віктор Олександрович

*кандидат історичних наук,
професор кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін
Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»*

Плосков Виктор Александрович

*кандидат исторических наук,
профессор кафедры общественно-гуманитарных дисциплин
Коммунальное учреждение «Житомирский областной институт
последипломного образования»*

Ploskov Victor

*Candidate of Historical Sciences,
Professor of the Department of Social Sciences and Humanities
Communal Institution "Zhytomyr Regional Institute of
Postgraduate Pedagogical Education"
ORCID: 0000-0001-6360-4811*

**ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ
ОСОБЕННОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИЕЙ УЧЕБНОГО
ПРОЦЕССА В УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ В УСЛОВИЯХ
ПАНДЕМИИ**

**PECULIARITIES OF THE MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION
OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS IN A PANDEMIC CONDITION**

***Анотація.** Досліджено особливості організації навчального процесу в закладах освіти умовах пандемії. Вимушене припинення очне заняття в закладах освіти зумовило продовження навчання за дистанційною формою.*

Готовність закладів освіти до тотального переходу навчання в синхронному та асинхронному режиму виявилася різною. Поряд з тим, питання ускладнювалося тим, що доступність до мережі інтернет виявилися різна, в залежності від місцевості (місто чи сільський

населений пункт). Крім того, дистанційна форма вимагала від закладів освіти, педагогічних працівників, учнів, батьків налаштування та приведення в готовність до такої форми проведення занять. Необхідно було в швидкому темпі проводити роз'яснювальну роботу, щоби учні та батьки були психологічно готові до соціальної ізоляції.

Постійно потребує питання різна можливість доступу до навчальних занять, що в свою чергу поглиблює освітню нерівність між дітьми.

Керівник закладу освіти, вчителі, учні, батьки вимушено поставлені були в умови, коли необхідно виконувати Постанову Головного державного санітарного лікаря України щодо створення і забезпечення умов запобігання і поширенню коронавірусу в закладах освіти з однієї сторони. А з іншої, виконання вимог Міністерства освіти і науки України до організації дистанційної форми навчання.

Прийняття нового Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти дозволило розширити можливості дистанційного навчання, доступну до освіти відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду, незалежно від віку, місця проживання чи перебування, стану здоров'я, інвалідності, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, у тому числі тих, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти.

Дозволено вчителям самостійно визначати режими роботи (синхронний або асинхронний), але не менше 30 відсотків навчального часу в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі).

Визначення форми здобуття освіти здійснюється виключно за бажанням учнів, їх батьків та на підставі рішення педагогічної ради, за наявності навчально-методичного та системотехнічного забезпечення.

Ключові слова: дистанційна форма навчання, пандемія, карантин, заклади освіти.

Анотація. Исследованы особенности организации учебного процесса в учебных заведениях условиях пандемии. Вынужденное прекращение глазное занятия в учебных заведениях обусловило продолжения обучения в дистанционной форме.

Готовность учебных заведений к тотальному переходу обучения в синхронном и асинхронном режиме оказалась разной. Вместе с тем, вопрос осложнился тем, что доступность к сети интернет оказались разная, в зависимости от местности (город ты сельский населенный пункт). Кроме того, дистанционная форма требовала от учебных заведений, педагогов, учащихся, родителей настройки и приведения в готовность к такой форме проведения занятий. Необходимо было в быстром темпе проводить разъяснительную работу, чтобы ученики и родители были психологически готовы к социальной изоляции.

Постоянно требует вопрос разная возможность доступа к учебным занятиям, что в свою очередь усугубляет образовательную неравенство между детьми.

Руководитель учебного заведения, учителя, ученики, родители вынужденно поставлены были в условия, когда необходимо выполнять Постановление Главного государственного санитарного врача Украины по созданию и обеспечению условий предупреждению и распространению коронавируса в учебных заведениях с одной стороны. А с другой, требований Министерства образования и науки Украины в организации дистанционной формы обучения.

Принятие нового Положения о дистанционной форме получения полного общего среднего образования позволило расширить возможности дистанционного обучения, доступную к образованию в соответствии с их

способностями, интересов, потребностей, мотивации, возможностей и опыта, независимо от возраста, места жительства или пребывания, состояния здоровья, инвалидности, социального и имущественного положения, других признаков и обстоятельств, в том числе, которые объективно невозможным посещение учебных заведений.

Разрешено учителям самостоятельно определять режимы работы (синхронный или асинхронный), но не менее 30 процентов учебного времени в синхронном режиме (остальные учебное время организуется в асинхронном режиме).

Определение формы получения образования осуществляется по желанию учащихся, их родителей и на основании решения педагогического совета, при наличии учебно-методического и системотехнического обеспечения.

Ключевые слова: дистанционная форма учебы, пандемия, карантин, заведения образования.

Summary. Features are investigational by organization of educational process in establishments of education terms of pandemic. Forced stopping an eye employment in establishments of education stipulated continuation of studies after the controlled from distance form.

Readiness of establishments of education to the total transition of studies in appeared the synchronous and asynchronous mode different. Next to that, question of complicated that availability to the network the internet appeared different, depending on locality (city you are a rural settlement). In addition, the controlled from distance form required from establishments educations, pedagogical workers, students, parents of tuning and adduction, in readiness to such form of lead through of employments. It is necessary it was in a rapid rate to conduct explanatory work, that students and parents were psychologically ready to the social isolation.

Constantly different possibility of access needs question to the lessons, that in same queue deepens educational inequality between children.

The leader of establishment of education, teachers, students, parents, is forcedly put were in terms, when it is necessary to execute Decision of the Main state health-officer of Ukraine in relation to creation and providing of terms prevention and distribution of koronavirus in establishments of education from one side. And from other, implementation of requirements of Department of education and science of Ukraine to organization of the controlled from distance form of studies.

Acceptance of new Statute about the controlled from distance form of receipt of complete universal middle education allowed to embroider possibilities of the controlled from distance studies, accessible to education in accordance with their capabilities, interests, necessities, motivation, possibilities and experience, regardless of age, residence, state of health, disability, social and property state, other signs and circumstances, or stay, including those which objectively do impossible the visit of establishments of education.

It is let teachers independently to determine office (synchronous or asynchronous) hours, but not less than 30 percent's of educational time are in the synchronous mode (other educational time gets organized in the asynchronous mode).

Determination of form of receipt of education is carried out exceptionally at will of students, their parents, and on the basis of decision of pedagogical advice, at presence of educational-methodical and system-technical providing.

Key words: *controlled from distance form of studies, pandemic, quarantine, establishments of education.*

Постановка проблеми. Уведення карантину на початку 2020 року в Україні відбулося через виявлення і зростання кількості захворівших

вірусом COVID-19 та враховуючи рекомендацію Всесвітньої організації охорони здоров'я, яка з 30 січня 2020 року оголосила надзвичайний стан міжнародного значення у сфері суспільної охорони здоров'я через глобальний спалах нового коронавірусу [1].

Припинення навчання в закладах освіти виявило ряд проблем, серед них цифрова нерівність серед суб'єктів і об'єктів навчання. Доступ до мережі є не в усіх, швидкість інтернету різна, різні можливості батьків щодо фінансових можливостей забезпечення дитини засобами цифрового навчання. Переведення на дистанційну форму навчання ускладнювало отримання знань, через загальну не готовність до такої форми занять, не були готові психологічно до соціальної ізоляції як учні, так і вчителі. Через різні можливості доступу до навчальних занять поглиблювалась освітня нерівність між дітьми.

Карантин змусив здійснити перехід на віддалене навчання, що виявилось для системи освіти безпрецедентним і такого процесу не можливо було передбачити.

Аналіз останніх досліджень і публікацій в аспекті обраної проблеми свідчить про активізацію інтересу дослідників до дистанційного навчання А. А. Андреев [2], В.Ю. Биков [3], В.М. Мадзігон [4], Н.П. Горевич [5], В.М. Косик [6], М.Л. Смільсон [7], Б.І. Шуневич [8] та інші.

Сучасною тенденцією в системі освіти України в умовах пандемії є індивідуалізація засобів навчання, створення хмарних систем, які надають можливість підвищити якість навчально-виховного процесу. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки акцентовано увагу вчителів на необхідності впровадження інноваційних досягнень науки, інформаційно-комунікаційних технологій. В стратегії визначено основні завдання це, оволодіння учнями сучасними комп'ютерними програмами, розвиток у них умінь пошуку інформації на електронних носіях та в мережах, підвищення якості мовної освіти [9].

Актуальність, практична значущість дистанційного навчання в закладах освіти України зумовили вибір теми дослідження особливістю управління навчальним процесом в умовах пандемії.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Спробуємо узагальнити особливості дистанційної форми навчання в умовах карантину в Україні, запропонувати пропозиції щодо ефективного управління навчально-виховним процесом в закладах освіти.

Виклад основного матеріалу. Переваги дистанційної форми навчання для учнів загальноосвітніх навчальних закладів полягають в інтенсивному оновленні знань, що здобуваються зі світових інформаційних ресурсів; розширюють поле діяльності вчителя (незалежно від місцезнаходження всіх суб'єктів навчального процесу); забезпечують спеціальні потреби інвалідів, інших категорій учнів під час отримання ними мовної освіти; розвивають пізнавальні інтереси, сприяють формуванню їхньої професійної орієнтації, оволодінню методами наукових досліджень. Водночас запровадження сучасних інформаційних технологій у навчально-виховний процес породжує низку проблем, які стосуються змісту, методів, організаційних форм і засобів навчання, гуманітаризації та гуманізації освіти. Дистанційні курси, що розробляються для учнів загальноосвітнього навчального закладу, їхнє інформаційно-змістове наповнення, послідовність викладу, використання лінгвістичних засобів та термінології лише частково відповідають сучасним вимогам.

Заклади освіти були вимушені здійснити перехід до навчання, як онлайн, офлайн, навчання педагогічних працівників і облік навантаження, навчання учнів користуватися платформами з освітніми тематикою.

На початку введення карантину, в багатьох працівників виникла надія, що карантин завершиться і навчання перейде в очну форму. Але

завершення навчання відбувалося в умовах карантину, як і початок у 2020-2021 році.

В Україні поширення другої хвилі пандемії, змусило прийняти додаткові механізми захисту учнів з метою функціонування системи освіти.

Так, листом МОН України від 05 серпня 2020 року № 1/9-420 навчальний рік 2020/2021 у закладах загальної середньої освіти розпочнеться відповідно до особливостей епідеміологічної ситуації в конкретному регіоні або окремій адміністративно-територіальній одиниці, а саме:

1) «зелений», «жовтий» або «помаранчевий» рівень епідемічної небезпеки - відвідування закладів освіти здобувачами загальної середньої освіти дозволено в звичайному режимі;

2) «червоний» рівень епідемічної небезпеки - відвідування закладів освіти здобувачами загальної середньої освіти заборонено, а отже, освітній процес забезпечується з використанням технологій дистанційного навчання [10].

Аналізуючи доручення щодо особливостей організації освітнього процесу у закладах освіти в умовах «зеленого», «жовтого» або «помаранчевого» рівнів епідемічної небезпеки приймає педагогічна рада закладу освіти з урахуванням Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів у закладах освіти в період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 30.07.2020 № 42 [11].

Керівників закладів освіти зобов'язали, до навчального року провести підготовчі роботи а саме:

- здійснення прибирання усіх навчальних приміщень та прилеглої території закладу освіти (дезінфекція поверхонь, перевірка вікон щодо забезпечення наскрізного та кутового провітрювання;

відкриття та дезінфікування жалюзійних решіток на отворах вентиляційної системи, фільтрів кондиціонерів тощо) (привертаємо увагу до неприпустимості залучення здобувачів освіти до проведення вищезазначених заходів);

- створення умов для мінімізації ризику інфікування (наприклад, визначення приміщень для окремого зберігання верхнього одягу (взуття) для різних вікових груп учнів, працівників закладу освіти; встановлення бактерицидних ламп), збільшення вільного простору в навчальних приміщеннях (прибирання зайвих меблів, устаткування, килимів, м'яких іграшок тощо);
- виокремлення та обладнання спеціального приміщення для тимчасового перебування учасників освітнього процесу у разі виявлення в них симптомів гострого респіраторного захворювання та/або підвищеної температури;
- передбачення місць для дезінфекції рук, забезпечення наявності засобів дезінфекції та розміщення контейнерів з для використаних засобів індивідуального захисту тощо; впровадження заходів щодо застосування практики соціального дистанціювання та уникнення скупчення, спрямованих на мінімізацію контактування з іншими особами (наприклад, відкриття декількох входів до приміщення, гнучкого графіку початку навчальних занять для різних категорій здобувачів освіти, використання розмітки на підлозі, що полегшує організацію двостороннього - руху коридорами, виокремлення зон переміщення для різних вікових категорій учнів тощо);
- закріплення за класами певних навчальних кабінетів для мінімізації пересування учнів у приміщеннях закладу освіти;
- організація питного режиму учасників освітнього процесу, зокрема із використанням індивідуального або одноразового посуду;

- організація харчування здобувачів загальної середньої освіти відповідно до Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів у закладах освіти в період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України [11].

Рекомендовано розробити та затвердити рішенням педагогічної ради тимчасовий порядок організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти в період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19).

Особливості відвідування закладів загальної середньої освіти в тому, що обмежений доступ батьків та інших законних представників у відвідуванні закладу в умовах профілактики розповсюдження коронавірусної хвороби.

Як наслідок, спілкування батьків із педагогічними працівниками дистанційно, враховуючи наявні засоби комунікації. Однією із умов профілактики розповсюдження вірусу є визначення окремої відповідальної особи, яка координуватиме проведення інформаційних заходів у закладі загальної середньої освіти.

Медичним працівником повинна здійснюватися термометрія та опитування щодо самопочуття, системного й постійного зв'язку з батьками учнів щодо стану здоров'я учнів.

Освітній процес організовується із урахуванням рекомендацій МОЗ, ВООЗ, медичних організацій інших країн пріоритетом організації освітнього процесу в закладах освіти є дотримання принципів соціального дистанціювання, правил гігієни, використання засобів індивідуального захисту та уникнення масових скупчень осіб [10].

Особливістю управління системою закладів загальної середньої освіти організацією освітнього процесу відбуватиметься за напрямками:

- врахування вимог соціального дистанціювання;
- проведення регулярного моніторингу та аналізу відвідування занять учнями з метою раннього виявлення збільшення захворюваності та інформування служби громадського здоров'я у випадку різкого збільшення;
- обов'язкового дотримання нормативів наповнюваності класів та інших вимог законодавства про освіту [10].

Запровадження гнучкої структури навчального процесу із врахування рекомендацій МОН України, які дозволяють вносити зміни до термінів проведення канікул, початку та завершення навчальних семестрів, з урахуванням епідеміологічної ситуації.

Батькам учнів запропоновано, якщо дитина, яка належить до категорій, яким не рекомендовано перебування в закладах освіти (особам із хронічними легеневиими хворобами; особам, або яка має розлади імунної системи; особам із захворюванням на цукровий діабет тощо), продовжити навчання за формами здобуття освіти, що максимально відповідають потребам їхнього захисту та безпеки (наприклад, педагогічний патронаж, екстернатна, сімейна (домашня) або дистанційна форми здобуття освіти).

Забезпечення соціальної дистанції під час навчання використовувати великі приміщення (зокрема, актові зали, рекреації, коридори, адаптовані для потреб навчання), за сприятливих погодних умов забезпечувати проведення занять з окремих предметів на відкритому повітрі; проводити навчальні заняття з окремих предметів або в окремі навчальні дні у підгрупах, використовуючи технології змішаного навчання.

В багатьох органах місцевого самоврядування затвердили Регламенти роботи закладів загальної середньої освіти в умовах адаптивного карантину. Для прикладу, міський голова міста Житомира, зазначив: «Усі ми розуміємо, що вірус нікуди не дівся, але потрібно 1 вересня відкривати школи, і наше завдання, щоб діти почали навчання

саме в школі, а не дистанційно. Тому перш за все, хочу щоб навчальний рік розпочався у звичному режимі й сьогодні ми маємо затвердити Регламент роботи закладів загальної середньої освіти. На що, з місцевого бюджету виділено 4 млн 671, 7 тис. грн. на закупівлю антисептиків для обробки рук та поверхонь, сенсорні дозатори, безконтактні термометри, паперові рушники та інше необхідне приладдя для створення безпечного освітнього середовища» [12].

У вересні 2020 року МОН України виокремлює і затверджує нове « Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти» та вносить зміни до «Положення про дистанційне навчання», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25 квітня 2013 року № 466 [13].

Особливістю організацією дистанційного навчання є те, згідно із новим Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, тепер реалізувати право осіб на якісну та доступну освіту відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду, незалежно від віку, місця проживання чи перебування, стану здоров'я, інвалідності, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, у тому числі тих, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти.

Вчителям дозволено самостійно визначати режим (синхронний або асинхронний) проведення окремих навчальних занять. Проте, повинно бути не менше 30 відсотків навчального часу в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі).

Навчальні заклади можуть організовувати здобуття освіти за дистанційною формою здійснюється виключно за бажанням учнів, їх батьків та на підставі рішення педагогічної ради, за наявності навчально-методичного та системотехнічного забезпечення. В свою чергу, батьки

повинні створити умови навчання і розвитку дитини в домашній обстановці.

Якщо під час надзвичайних обставин для осіб з особливими освітніми потребами, зважаючи на порушення або інші особливості їх розвитку, не може бути проведене оцінювання результатів навчання з використанням технологій дистанційного навчання, таке оцінювання може здійснюватися очно після завершення/послаблення карантинних обмежень (у межах навчального року або до початку нового навчального року) [13].

Види електронних освітніх ресурсів, вимоги до них, порядок їх розроблення та впровадження визначається відповідно до «Положення про електронні освітні ресурси», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01 жовтня 2012 року № 1060 [14].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному свідчать, що всі варіанти рекомендацій від МОН України та МОЗ України повинні мінімізувати ризик поширення коронавірусу як серед учнів та вчителів, створити умови здобуття освіти. Проте, на партиці виявляється, що не в усіх школах можна забезпечити якісне диснаційне навчання, урахувати і забезпечити можливість мінімального пересування учнів приміщеннями закладу освіти.

В свою чергу, нерівність забезпечення необхідними технічними засобами учнів, ускладнює організацію навчального процесу, особливо в сільській місцевості.

На сьогодні важко проконтролювати носіння масок учнями під час пересування приміщеннями. В багатьох закладах освіти відсутні приміщення для ізоляції учнів, якщо виявляться діти з ознаками хвороби. Також постає проблематичним питання організація руху коридорами в умовах невеликої площі в закладах освіти. Викликає питання у батьків і забезпечення дітей засобами захисту – масками, антисептиками, серветками.

Підсумовуючи, констатуємо, що на сьогодні дистанційний режим роботи дозволяє здійснювати гнучке планування робочого часу вчителів та навантаження для учнів. Асинхронний режим забезпечує взаємодію учасників освітнього процесу в зручному форматі, який не залежить від умов карантину та дозволяє не перервати навчальний процес отримання освіти в умовах невизначеного в часі перебування на карантині.

Потребує вирішення також питання забезпечення якісним і доступним для всіх учасників освітнього процесу інтернетом, електронними підручниками.

Література

1. Заява Генерального директора ВООЗ щодо Надзвичайного комітету ММСП щодо нового коронавірусу (2019-nCoV). URL: <https://cutt.ly/4gJsJah> (дата звернення: 07.11.2020)
2. Андрєєв А. А. Введення в дистанційне навчання : [навчально-методичний посібник] / А. А. Андрєєв. М. : ВУ, 1997.
3. Биков В. Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби технології : [монографія] / [В. Ю. Биков, 209 О. О. Гриценчук, Ю. О. Жук та ін.] / Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. К. : Атіка, 2005. С. 77-140.
4. Мадзігон В. М. Інформатизація освіти в Україні: стан, проблеми, перспективи / В. М. Мадзігон // Комп'ютер у школі та сім'ї. 2011. С. 3-8.
5. Горевич Н. П. Очно-дистанційна форма навчання / Н. П. Горевич // Управління школою. 2013. № 10-12. С. 36-39.
6. Косик В. М. Новітні технології в освіті // Інформаційні технології в освіті. 2013. № 16. С. 141-146.

7. Смульсон М. Л. Дистанційне навчання: психологічні засади : [монографія] / [М. Л. Смульсон, Ю. І. Машбиць, М. І. Жалдак М. І. та ін.]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. 240 с.
8. Шуневич Б. І. Дистанційне навчання в системі вищої освіти Європи та Північної Америки : [монографія] / Б. І. Шуневич. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. 365 с.
9. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013): URL: <https://cutt.ly/Eg2YxeY> (дата звернення: 08.11.2020).
10. Щодо організації роботи закладів загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році: Лист МОН України від 05 серпня 2020 року № 1/9-420. URL: <https://cutt.ly/YgJlpbr> (дата звернення: 05.11.2020)
11. Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів у закладах освіти в період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Постанова Головного санітарного лікаря України від 30 липня 2020 року №42. URL: <https://cutt.ly/Gg3qEnl> (дата звернення: 05.11.2020)
12. Регламент роботи закладів загальної середньої освіти в умовах адаптивного карантину: Сайт Житомирської міської ради. URL: <https://cutt.ly/vgJv0ui> (дата звернення: 13.11.2020)
13. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: Наказ МОН України від 08 вересня 2020 року №1115. URL <https://cutt.ly/cg3FgmL> (дата звернення: 13.11.2020)
14. Положення про електронні освітні ресурси: Наказ МОН України від 01 жовтня 2012 року №1060. URL: <https://cutt.ly/2g3GeiE> (дата звернення: 13.11.2020)

References

1. Zajava Gheneraljnogho dyrektora VOOZ shhodo Nadzvychajnogho komitetu MMSP shhodo novogho koronavirusu (2019-nCoV). URL: <https://cutt.ly/4gJsJah> (data zvernennja: 07.11.2020).
2. Andrijejev A. A. Vvedennja v dystancijne navchannja : [navchaljno-metodychnyj posibnyk] / A. A. Andrijejev. M. : VU, 1997.
3. Bykov V. Ju. Dystancijne navchannja v krajinakh Jevropy ta SShA i perspektyvy dlja Ukrainy // Informacijne zabezpechennja navchaljno-vykhovnogho procesu: innovacijni zasoby tekhnologhiji : [monoghrafija] / [V. Ju. Bykov, 209 O. O. Ghrycenchuk, Ju. O. Zhuk ta in.] / Akademija pedaghoghichnykh nauk Ukrainy, Instytut zasobiv navchannja. K.: Atika, 2005. S. 77-140.
4. Madzighon V. M. Informatyzacija osvity v Ukraini: stan, problemy, perspektyky / V. M. Madzighon // Komp'juter u shkoli ta sim'ji. 2011. S. 3-8.
5. Ghorevych N. P. Ochno-dystancijna forma navchannja / N. P. Ghorevych // Upravlinnja shkoloju. 2013. #10-12. S. 36-39.
6. Kosyk V. M. Novitni tekhnologhiji v osviti // Informacijni tekhnologhiji v osviti. 2013. # 16. S. 141-146.
7. Smuljson M. L. Dystancijne navchannja: psykhhologhichni zasady : [monoghrafija] / [M. L. Smuljson, Ju. I. Mashbycj, M. I. Zhaldak M. I. ta in.]. Kirovograd : Imeks-LTD, 2012. 240 s.
8. Shunevych B. I. Dystancijne navchannja v systemi vyshhoji osvity Jevropy ta Pivnichnoji Ameryky : [monoghrafija] / B. I. Shunevych. K.: Vydavnycho-polighrafichnyj centr «Kyjivsjkyj universytet», 2005. 365 s.
9. Pro Nacionaljnu strateghiju rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku (Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25 chervnja 2013 roku # 344/2013). URL: <https://cutt.ly/Eg2YxeY> (data zvernennja: 08.11.2020).

10. Shhodo orghanizaciji roboty zakladiv zahaljnoji serejnoji osvity u 2020/2021 navchaljnomu roci: Lyst MON Ukrajinyy vid 05 serpnja 2020 roku # 1/9-420. URL: <https://cutt.ly/YgJlp6r> (data zvernennja: 05.11.2020)
11. Pro zatverdzhennja Tymchasovykh rekomendacij shhodo orghanizaciji protyepidemichnykh zakhodiv u zakladakh osvity v period karantynu v zv'jazku z poshyrennjam koronavirusnoji khvoroby (COVID-19): Postanova Gholovnogho sanitarnogho likarja Ukrajinyy vid 30 lypnja 2020 roku #42. URL: <https://cutt.ly/Gg3qEnl> (data zvernennja: 05.11.2020)
12. Reghlament roboty zakladiv zahaljnoji serejnoji osvity v umovakh adaptivnogho karantynu: Sajt Zhytomyrsjkoji misjkoji rady. URL: <https://cutt.ly/vgJv0ui> (data zvernennja: 13.11.2020)
13. Polozhennja pro dystancijnu formu zdobuttja povnoji zahaljnoji serejnoji osvity: Nakaz MON Ukrajinyy vid 08 veresnja 2020 roku #1115. URL <https://cutt.ly/cg3FgmL> (data zvernennja: 13.11.2020)
14. Polozhennja pro elektronni osvitni resursy: Nakaz MON Ukrajinyy vid 01 zhovtnja 2012 roku #1060. URL: <https://cutt.ly/2g3GeiE> (data zvernennja: 13.11.2020)